ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

ՄՇԱԿ

Թիֆլիս, Ռեդակտոր «Արձագանգ»։
Տպագրվում է Թիֆլիսում, Պերառնայա փող. № 1։

Տարեկան գին 5 ռուբլի, կէս տարուան 3 ռուբլի։
3 ամսուան 1 ռ. 50 կ.։ Արտասահման՝ կրկնակի։

Ընդունվում են բոլոր տեսակ յայտարարութիւնները։
տողը 15 կոպ., կրկնութեան համար զեղչ։

Ամսագիր գրականութեան, գիտութեան և հասարակական կեանքի։

№ 146 — ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 146

1893 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 15 (27) ՇԱԲԱԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

„ԱՐՇԱԿՈՒՅՍ“

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

1894 ԹՈՒՎԻՆ

(ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ)

Հրատարակութիւնը կը սկսի Յունուարի 1-ին։

Ամսագրին մէջ պիտի տպուին՝ բնագրեալ եւ թարգմանեալ գործեր, վէպեր, պատմուածքներ, ակնարկներ, կենսագրութիւններ, ուղեգրութիւններ, գիտական յօդուածներ, քննադատութիւններ, գրական եւ հասարակական նորութիւններ, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ։

Ամսագրին մէջ պիտի տպուին նաեւ նկարներ, քարտէսներ եւ գծագրութիւններ։

Ամսագրին համագործակցութեան հրաւիրուած են հայ գրագէտներ ամէն կողմերէ։

Ամսագրին խմբագրութիւնը կը գտնուի Թիֆլիս, Պերառնայա փող. № 1։

Ամսագրին գինը տարեկան 5 ռուբլի, կէս տարուան 3 ռուբլի։

Ամսագրին գինը կանխիկ վճարողներուն կը տրուի զեղչ

IV

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՅԱԼ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ Ս. ՎԱՀԱՆ ՅԱԿՈԲՅԱՆԻ ՄԱՀՎԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐ

(1809—1835 թ.)

Վարչապետ Վահան Հակոբյանի մահվան հարյուրամյակի առթիվ «Մշակ»-ը հրատարակում է նրա կենսագրությունը, որ կազմել է Ն. Ղազիկյանը։

Ծնվել է 1809 թ. Ագուլիսում։ Հայրը՝ Հակոբ Ղազարյանը, մայրը՝ Մարիամ Ղազարյանը։ Ուսանել է Ագուլիսի հայկական դպրոցում։ Ապա տեղափոխվել է Նոր Նախիջևան, որտեղ ուսանել է Լազարյան ճեմարանում։ Ճեմարանն ավարտելուց հետո Վահանը մեկնել է Ռուսաստանի մայրաքաղաք Սանկտ Պետերբուրգ, որտեղ ընդունվել է Արևելյան լեզուների ինստիտուտի պատրաստական դասարանը։ Ինստիտուտն ավարտելուց հետո Վահանը ծառայության է անցել Ռուսաստանի Արտաքին գործերի նախարարությունում։ Ծառայել է Պարսկաստանում, Կոստանդնուպոլսում, Վենետիկում, Վիեննայում, Ֆրանկֆուրտում, Բեռլինում, Լոնդոնում, Փարիզում, Ֆլորենցիայում, Հռոմում, Նեապոլում, Մադրիդում, Լիսաբոնում, Բրյուսելում, Ամստերդամում, Կոպենհագենում, Ստոկհոլմում, Սանկտ Պետերբուրգում։ Ծառայության տարիներին Վահանը ստացել է բազմաթիվ պարգևներ։ Նա եղել է Ռուսական կայսրության Պետական խորհրդի անդամ։ Վահանը մահացել է 1893 թ. սեպտեմբերի 11-ին։ Թաղվել է Սանկտ Պետերբուրգում։

Ներկայացնում ենք Վահան Հակոբյանի կենսագրության առաջին մասը։

Ն. ՂԱԶԻԿՅԱՆ

***

Վահան Հակոբյանի հայրը՝ Հակոբ Ղազարյանը, ծնվել է Ագուլիսում։ Նա ստացել է տեղի հայկական դպրոցում տրվող սովորական կրթությունը։ Ինչպես Ագուլիսի, այնպես էլ Նոր Նախիջևանի հայ առևտրականները, որոնց մեջ էր նաև Հակոբ Ղազարյանը, զբաղվում էին հիմնականում առևտրով։ Հակոբ Ղազարյանը ևս զբաղվել է առևտրով։ Նա ունեցել է առևտրական գործեր Ռուսաստանի տարբեր քաղաքներում։ Հակոբ Ղազարյանը ամուսնացել է Ագուլիսում։ Նրա կինը՝ Մարիամ Ղազարյանը, ծնվել է Ագուլիսում։ Նրա հայրը՝ Ղազար Ղազարյանը, ունեցել է մեծ առևտրական գործեր։ Նա ունեցել է առևտրական գործեր Ռուսաստանի տարբեր քաղաքներում։ Ղազար Ղազարյանը ունեցել է երեք որդի և երեք դուստր։ Նրա որդիներից մեկը՝ Հակոբ Ղազարյանը, ամուսնացել է Մարիամ Ղազարյանի հետ։ Նրանք ունեցել են երեք որդի և երեք դուստր։ Նրանց որդիներից մեկը՝ Վահան Հակոբյանը, ծնվել է 1809 թ. Ագուլիսում։

Վահան Հակոբյանի մանկության տարիները անցել են Ագուլիսում։ Նա ստացել է տեղի հայկական դպրոցում տրվող սովորական կրթությունը։ Նրա հայրը՝ Հակոբ Ղազարյանը, ցանկացել է, որ որդին ստանա ավելի լայն կրթություն, և 1823 թ. ուղարկել է Նոր Նախիջևան, որտեղ Վահանը

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀԱԳՈՒՅՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

1821 թուին Ղրիմի թերակղզւոյ Գէօզլէվէ քաղաքին մէջ հաստատուած Ս. Աստուածածնայ անունով հայոց եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան ընտրութեան համար, որ պիտի կատարուի Ս. Խաչվերացի տօնին յաջորդող կիրակի օրը, ի նկատի կ՚առնուի հրաւիրել ժողովի բոլոր անդամները, որոնք իրաւունք ունին ընտրելու եւ ընտրուելու, որպէսզի ներկայ գտնուին ժողովին։

Ի Գէօզլէվէ, 1893 Յունուար 3։

Ի հանձնաժողովոյ՝ Ա. Ա. Ա.

Հեքիաթներից մեր ուշադրութիւնը գրաւեցին առաջին երկուսը—«Անզգամ կնիկը» և «Երազ տեսնող աշկերտը» (երկուսն էլ Արարատեան բարբառով—Վաղարշապատում գրուած)։ Առաջինը մի հետաքրքրական նիւթ է զանազան ազգերի հեքիաթները համեմատաբար ուսումնասիրողի համար. այդ «Անզգամ կնկայ» պատմութիւնը գրեթէ նոյնութեամբ կազմում է Մաքիավելլիի միակ «Բելֆագոր» նովելլայի բովանդակութիւնը։ Ուրեմն միևնոյն պատմութիւնը մենք գտնում ենք հայոց և իտալացոց մէջ։

Նոյն տեսակէտից արժանի է ուշադրութեան և «Երազ տեսնող աշկերտը»։

Պ. Ազէքսանդր Երիցեանն այս տարուան «Ծրաքագանքի» 9 համարում (յունուար 22) մի յօդուած է հրատարակել «Հայ երիտասարդի երազը» վերտառութեամբ։ Այդտեղ յարգելի հեղինակը խօսելով բարոն Ուսլարի՝ Խոր-բչինչ կոչուած լեզուի հետազօտութեան մասին յառաջ է բերում Թարգմանաբար Գաղստանի լեռնականների մէջ պահպանուած մի զրոյց, ուր գլխաւոր գործող անձը մի հայ երիտասարդ է։ Այնուհետև ցոյց տալով թէ ինչ եղանակով այդ հայկական ծագումն ունեցող զրոյցը կարող էր Գաղստան անցնել, պ. Երիցեանը վերլուծում է զրոյցի բովանդակութիւնը և ապա իւր յօդուածը վերջացնում է այսպէս. «Արդեօք այս բոլորը՝ անպաճոյճ, բայց ճիշդ նկարագիրը չէ՞ մի կողմից հայերի ճարպիկութեան և հաւատարմութեան, միւս կողմից—փոխարէնն ստացած անթիւ հալածանքների ու նեղութիւնների, որոնց ենթակայ են եղել մեր նախնիք մահմեդական բռնակալներից։ Եւ ահա այս պարզ վկայութիւնը չօգտուա՞ մեր՝ պահուած է մինչ այսօր մի բարբառու լեռնական ցեղի բերանում։ Մի՞թե նանկագիր չէ մեզ համար». . .

Պ. Նաւասարդեանի հրատարակած «Երազ տեսնող աշկերտը» հեքիաթը կարդացողը կը տեսնէ որ պ. Երիցեանի յառաջ բերած զրոյցը, և այն ոչ որպէս «վամպիք», պահպանուած է նաև հայ ժողովրդի բերանում։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱ.—Թէ մինչև որ աստիճան սարսափահար է եղած Ֆրանսիայի հասարակական կարծիքը անիշխանականների վերջին եղեռնագործութիւնից՝ ամենալաւ ապացոյց կարող է լինել այն հանգամանքը, որ կառավարութեան առաջարկած բոլոր միջոցներն էլ ընդունել է պատգամաւորների ժողովը, և այն՝ ձայների հսկայական մեծամասնութեամբ։

Այժմ, երբ այդ միջոցներն արդէն ընդունուած են օրէնսդրական ճանապարհով, ֆրանսիական մամուլն սկսել է քննադատել այդ օրէնքները։ Լրագրների մեծագոյն մասը համակրութեամբ է վերաբերում կառավարութեան ձեռնարկած միջոցներին, անհրաժեշտ համարելով ամենաեռանդուն մի գործունէութիւն հասարակաց անդորրութիւնն ապահովելու համար։ Միայն ծայրայեղ կուսակցութեանց թերթերն են, որ չեն հաւանում կառավարութեան կարգադրութիւններին ու պատգամաւորների ընդունած նոր օրէնքներին։

Արմատական մամուլի մի մասն ու սոցիալիստների թերթերը բարձրաձայն բողոքում են, այդ օրէնքները liberticides (ազատութիւնն սպանող) անուանելով։ Աջակողմեան կուսակցութեան (ծայրայեղ պահպանողականներն ու միապետականները) թերթերը անբաւարար և գործադրութեան համար անյարմար են դատում պատգամաւորների ժողովի ընդունած օրէնքները և պնդում են, որ նորանով հասարակութիւնը չի փրկուի, բայագանչելով թէ «փրկիչ է անհրաժեշտ». այդպիսի մի անձն է համարում Matin-ը իշխան Պիէռ Բոնապարտէին։ Figaro, Gaulois և Autorité թերթերը դիկտատուրայի կարևորութիւն են տեսնում։

Վերջին միջոցները թերևս չափազանցութիւն համարուին, բայց այդպիսի կարծիքներ բնականապէս կարող են տեղի ունենալ, եթէ աչքի առաջ ունենանք անիշխանականների յանդգնութիւնը։ Ցեսէք, օրինակ, թէ ինչ լեզուով է խօսում քննիչի առաջ Վալիանը, նոյեմբերի 27-ին պատգամաւորների ժողովում ռումբ պայթեցնողը։ Քննիչը նկատում է որ միանգամայն անմեղ մարդիկ են վիրաւորուած. Վալիան.—Բայց այդ միայն մի նախազգուշացումն է։ Եթէ մեկերի փոխարէն ռումբի մէջ ես գնտակներ լցնէի, շատ շատերը կրպպանուէին։

Քննիչ.—Ինչո՞ւ դուք այդ փորձն արիք։ Վալիան.—Ինձ հասարակութիւնն ստիպեց այդ անել։ Ես սաստիկ մեծ նեղութեան մէջ եմ եղել, քաղցած եմ եղել։ Ես ինչ ինչպէս գոհ եմ և շատ լաւ չէ՞ անէն, եթէ գլուխս չպրէն, որովհետև եթէ ինձ արգարացնեն և ազատ թողնեն—այս ձեղ թերևս կատակ թուի, բայց ես բնաւ կատակ չեմ անում—երկու շաբաթ չի անցնիլ, ես մէնակս բոմբ չը նետեմ։

—

ԱՆԳԼԻԱ.—Pall Mall Gazette լրագրի մի թղթակից տեսակցութիւն է ունեցել Լօնդոնում բնակող անիշխանականների պարագլուխներից մէկի հետ, որ ասել է թէ ոստիկանութիւնը տեղեկութիւն ունի և ճանաչում է միայն *խօսող* անիշխանականներին («մեր կուսակցութեան փիլիսոփաներին»), իսկ գործողները շատ աւելի ճարպիկ են ու խորամանկ, քան ոստիկանները։ Այդ պարոնի կարծիքով անիշխանականութեան բունը միայն Անգլիան կարող է լինել, ուր ժողովրդի *ու խօսքի* ազատութիւնը կատարեալ է։ «Գերմանացիք չափազանց վերացական մարդիկ են. նոցա մէջ դաւադրութեան խմորը չկայ, բայց դրանից նոքա խելագարուած են սոցիալականութեան վրայ, իսկ սոցիալականութիւնը բռնակալութեան ամենավատ ձևն է։ Ֆրանսիայում անիշխանականութեան քարոզչութիւնը արգելք են ազգայնութիւնն ու օրէնքների խիստ գործադրութիւնը։ Միայն Անգլիան հնարաւորութիւն ունի շարժման գլուխն անցնելու»։

«ԱՐՁԱԳԱՆՔԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Դեկտեմբերի 11-ից.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Առանձին յանձնաժողովի այն գումարից, որ մնացել է սովեալների օգտին հաւաքուած փողից, որոշուած է 1,200000 ռումբ նոյն նահանգների շինական կառավարութիւններում վարկի 240 մասը գանձարաններ հիմնել։

ՀՈՌՄ.—Դերվիշների մի զօրախումբ, որ կազմուած էր 6000 հրացանաւորներից և 4000 տէգաւորներից, Մէհմէդի-Ալի առաջնորդութեամբ՝ պատրաստել Ահորդատը՝ կամենում էր յարձակում գործել Հաբեշստանի իտալական ամրութիւնների վրայ։ Իտալական գնդապետ Ամիրոնդին անյապաղ յարձակուեց դերվիշների վրայ, և երկու ժամուայ պատերազմից յետոյ դերվիշները յաղթուեցան. սպանուածների թիւմն են ինքը Մահմեդ-Ալին և համարեա բոլոր էմիրները. գրաւուած են 60 դրօշակ և մի միտրալիոզ։

Դեկտեմբերի 12-ից.

ԲՈՒՏԵԼՕՆԱ.—Ոստիկանութիւնը կուևաս գիւղում անիշխանականների մի ընդարձակ լաբորատորիա է գտել. գրաւուած են բազմաթիւ սրուակներ նիտրօ-գլիցերինով և 40 պայթուցիկ ռումբեր։

ՋԱՆԱՋԱՆ

Փոփոխութիւն „Revue des deux mondes“-ի վարչութեան մէջ։ Այս հանդիսի բաժնետէրերը նորերումս կայացած ընդհանուր ժողովում բազմութեամբ 59 ձայնի 23-ի դէմ խմբագրապետ է հաստատուած Ֆերդինանդ Բրունետիերը։ Բրիւնետիերը 20,000 ֆրանկ ռոճիկ կըստանայ և բացի այս տուտ արդիւնքից մի որոշ տոկոս որ անելու է առ նուազն 15,000 ֆրանկ („Revue“-ն երբէք 400,000 ֆրանկից պակաս զուտ արդիւնք չէ տուել)։ „Revue“-ի բաժնետէրերը կարող են իրենց երջանիկ համարել։ Նոցա խորաքանչիւր բաժնեաժասը 63 տարի առաջ, ընկերութեան հիմնելու օրը, 5000 ֆրանկ արժէին, իսկ այժմ 90,000 ֆ.։ Ծերունի Ռոչիլդը, որ մասնակցել էր „Revue„-ի հիմնելուն իբրև մեկենաս, այս հանդիսի ակցիաները—այնպիսի արժեթղթեր են, որոնք ամենից աւելի զարմացրել են իրեն։

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝
ԱՒԳՈՒՐ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վօրօնցովի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիւրակի օրերից։

ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ

Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան և վեներական (սիֆիլիս) հիւանդութիւնների։

Կ. Մ. ՀԻԿՈՎԱՆԻ—9—10½ ժ. աչքի և նեարդային հ.

Դ. Ֆ. ՐՈՒԴԻՈՎՍԿԻ—10½—11½ ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց հ.

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏՈՍՍԵՒԻՉ—11½—12½ ժ. ականջի, կոկորդի, և քթի հ.

Կին-բժիշկ ՏՈՒՐԲՈՎԻՉ—12½—1 ժ. կանանց հ.

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1½, ներքին և երեխայոց հ.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Ի. Վ. ՀԻՊՈՒԽՈՎՍԿԻ — 5—6 ժ. երեխայոց և կրծքի ց., քիմիա-խոշորացուցական հետազօտութիւն խիսի և մէզի։

Ա. Ֆ. ԴՈՒՐԿՈ—6—7 ժ. Սիֆիլիսի և մէզի ու սեռական օրգանների հ.

Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—7—7½ ժ.

Ի. Ե. ՖՐԱՆՑԻՈՒՍ—7—7½, ականջի, կոկորդի և քթի ու նեարդային հ. երեկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ։

Վճար 50 կ. Համախորհրդի (կօնսիլիում) և օպերացիայի համար առանձին։

Հիւանդանոցում ընդունվում են և ԳԻԶԵՐՕԹԻԿ ՀԻԻՆԱՆԴՆԵՐ։

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
Բժշկապետ Նաւասարդեան։

ՑԱՆՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լոյս տեսաւ

ՌԱՓԱՑԵԼ ՊԱՏԿԱՆԵԱՆԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Խմբագ. Գր. ԽԱԼԱԹԵԱՆԻ

2 Հատոր, Հեղինակի 2 պատկերով, ինքնագրով, կենսագրական նկարագրով և Ն.-Նախիջևանի բառգրքով,

Հատոր Ա. Ոտանաւորներ։

Հատոր Բ. Արձակ գրուածքներ։

Հրատարակեց ՎԱՌՎԱՌԻ ՔԱՆԱՆԵԱՆ յօգուտ Ի. Պատկանեանի ընտանեաց։

Գինը 2 հատորը—**4** ռուբլի։

Դիմելու է՝ Մոսկուա. (Պահեստ հրատարակչութեան) Լազարեան ճեմարան, Հրատարակչին։

Պետերբուրգ. Մեծ. պ. Գասպար Եաղուբեանին։

Թիֆլիզ. Մեծ. պ. Փիլիպպոս Վարդանեանին։

Գանձակ. Բժիշկ Մնացական Թեմուրեանին։

Ն.-Նախիջևան. Մեծ. պ. Խաչատուր Չալխուշեանին։

Զուշի. Մեծ. պ. Լևոն Սարգսեանցին։ (6—5)

ՓՕՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸ ՎՐԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՎ

(Մայիսի 1-ից մինչեւ նոյեմբերի 1-ը)

Թիֆլիզից՝ հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը ուղևորվում է առաւօտեան 7 ժամին, գիշերում է Մլէթի կայարանում, Վլադիկավկազ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան։

Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը դարձեալ ուղևորվում է առաւօտեան 6 ժամին, գիշերում է Պասանաուր կայարանում, հասնում է Վլադիկավկազ հետեւեալ օրը ժամը 10-ին երեկոյեան։

Վից հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու տեղ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան։

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) դարձեալ ուղևորվում է ճաշից յետոյ 5 ժամին և առանց գիշերելու հասնում է Վլադիկավկազ հետեւեալ օրը 9 ժամին երեկոյեան։

Վլադիկավկազից՝ հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը ուղևորվում է առաւօտեան ժամը 7-ին, գիշերում է Մլէթի կայարանում, Թիֆլիզ է հասնում հետեւեալ օրը ժամը 7-ին երեկոյեան։

Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը դարձեալ ուղարկվում է առաւօտեան ժամը 9-ին, գիշերում է Գուդաուր կայարանում, հասնումէ Թիֆլիզ հետեւեալ օրը ժամը 9-ին երեկոյեան։

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) ուղևորվում է կէսօրից յետոյ ժամը 3-ին և առանց գիշերելու հասնում է Թիֆլիզ հետեւեալ օրը ժամի 7-ին երեկոյեան։

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառքը (օմնիբուս) դարձեալ ուղևորվում է ճաշից յետոյ ժամը 5-ին և առանց գիշերելու հասնում է Թիֆլիզ հետեւեալ օրը 8½ ժամին երեկոյեան։

ԱՌԱՋԻԿԱՅ ՏՕՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Մեր խանութում պատրաստում ենք գանազան քաղցրեղէններ ու խնդալիքներ **ՏՕՆԱԿԱՆԱԹԻ** համար. նաև ընտիր իւղով պատրաստուած կուլիչներ, հրուշակ (պլօժինուէ), կօնֆէկտ, տօրթեր, պիրամիդներ, ձեռնոտ գներով։ Կ. Պօլսեցի յատուկ վարպետի ձեռքով պատրաստուած ռահաթ-լօխում, ֆստխով, նուշով և շօկօլադով, զանազան գոյների։

Խնդրում են պատուելի հասարակութեան ուշադրութիւնը։

Սօլօլակի փողոց, տուն Թաւրիզեանի. Կ. ՊՕԼՍԻ ՔԱՂՑՐԵՂԷՆ ԻՒՐԱՆՈՒԹ։

(8—1) Կ. ՍԱՓՐԱՅԱԵՆՑ

ԹԵՐՄԱՅԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՍԵՐՄ
ԵՂԲԱՐՑ ՊԱՍԽԱԼԻՒԴԻ
(ԲՐՈՒՍՍԱ)

Հարցնել Ռոշօկանակիի գրասենեակում, Ագն. կալ. բանկի քարվանսարայ, № 128, Թվօրցովայա փողոց և Կովկասի կայսերական գիւղատնտեսական ընկերութեան մէջ։ (8—1)

ՍԵՐՊԻՆԿԱՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ՍԵՐԱՏՈՎԻ ԴՈՐԾԱՐԱՆԱՏԻՐԵՐ
ԲԷՆԳԷՐ ԵՒ ՍՏԵՊԱՆՈՎԻ
Առևտրական տան

ՍՏԱՑՈՒՇՆ ԵՆ ՄԵՆՁ ՀԱՄՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

տաք շալեր բումազէյ և բումազէյից կարած տղամարդկանց շապիկներ, խանութում գտնւում է նոյնպէս բաւականաչափ սարպինկայի գուլպաներ, գլխի փաթեթներ, թաշկինակներ և տղամարդու գունաւոր շապիկներ բազմատեսակ և բազմերանգ սարպինկաներից կարած։

Թիֆլիզ, Սօլօլակի փողոց։ (30—16)

Իմ «ՀԵՔԵԹԱԹՆԵՐ» և «ՆՈՎԻՆԱՐ» գրքոյկներից կարելի է ձեռք բերել Թիֆլիզում բացառապէս Խրդդեկէլի գրատնից, Բագումա՛ պ. Ղիւրազեանցից, Երևան՝ Տէր-Մարտիրոսեանց պ. Սիրականից, Գանձակ՝ Սիմէօնեանց պ. Սմբատից, Ազէքսանդրապօլ՝ «Ձիրակ» գրատնից. Կարս՝ բարեկրօն Տէր-Մինասից, Ղզլար՝ Թումանեանց պ. Մովսէսից, Մոզդոկ՝ Շահինեանց Տէր-Մելքիսեդեկից։

Մանուկների բարեկամներից, ուսուցիչներից ովքեր կրցանկանան գնել այդ գրքերից, կարող են դիմել նաև ինձ։

Հասցէս՝ Թիֆլիզ, Ե փ ր. Ղ ա ա ւ ր ե ա ն ց լ ս ա ն ո ւ թ։ Պատուէրը շուտ կը կատարուի։

Մինչդոյնների սղութեան պատճառով ուշանում է «Ձէն թագաւորի աղջիկը» հէքեաթի հրատարակութիւնը. եթէ նպաստողները լինէին, պատկերազարդ լոյս կը տեսնէր։ Պատկերազարդ հայկական հէքեաթներ չունինք։

ՔՈՄՊԼԵԱՆՑ Ս.

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԱՑԻ

31-ն Դեկտեմբերի 1893 թ.

ՊԱՀԱՆՋԱՏ	Թիֆլիզում		Բաք. և Բաթ. բաժնում.		Ընդամենը	
1. Դրամարկղ (առձեռն թղթադրամ). . . .	154,649	44	257,268	13	411,917	57
2. Ընթացիկ հաշիւ Պետական Բանկայի բաժնում	481,000	—	420,815	—	901,815	—
3. Զեղչ՝ մն (Disconto) մուրհակաց երկու ստոր.	2,939,194	19	1,108,854	99	4,048,049	18
4. Զեղչ՝ մուրհակաց մի ստորագր. ապահոված տոկոս. թղթ.	40,000	—	—	—	40,000	—
5. Զեղչման տոկոսաբեր թղ., կտրօնների և այլն.	28,784	48	5·306	32	34,090	80
6. Փոխատուութիւն գրաւականով՝						
ա) Պետութ. ապահ. տոկոսաբեր թղթերի. .	971,425	08	552,691	25	1,524,116	33
բ) „ „ „ „ „ . .	300,104	—	27,965	—	328,069	—
գ) Ապրանքների	66,027	—	86,075	—	152,102	—
դ) Ոսկու և արծաթի	—	—	41,237	06	41,237	06
7. Բանկայի պատկանեալ տոկոսաբեր թղթեր . .	1,259,822	37	83,576	65	1,343,399	02
8. Ոսկի և արտասահմանի փոխանակագրեր . .	76,823	44	7,454	13	84,277	57
9. Թղթակիցներ՝						
ա) Նոցա հաշիւը (Loro)	14,409,134	18	—	—	14,409,134	18
բ) Բանկայի հաշիւը (Nostro).	11,699,846	28	—	—	11,699,846	28
10. Բաժինների հաշիւը կենդրոնական վարչութեան հետ	538,356	20	—	—	538,356	20
Կենդրոնական վարչութեան հաշիւը բաժինների հետ.	—	—	178,827	15	178,827	15
11. Ֆոնդսն և վաճառումն արժեթղթերի ըստ յանձնարարութեան.	24,500	—	—	—	24,500	—
12. Պայմանաժամն անցուցած փոխատուութիւն.	20,350	—	11,340	—	31,690	—
13. Ծողքուած մուրհակներ	17,520	—	86	54	17,606	54
14. Ընթացիկ ծախսեր	52,376	05	32,080	11	84,456	16
15. Կահկարասիք և սկզբնական ծախսեր. . . .	3,496	07	2,762	40	6,258	47
16. Յետ ստացուելիք ծախսեր	10,705	28	6,805	50	17,510	78
17. Անշարժ կալուածք	—	—	41,923	15	41,923	15
Ը. Ա.	33,094,114	06	2,865,068	38	35,959,182	44

ՊԱՐՏՔ	Թիֆլիզում		Բաք. և Բաթ. բաժնում.		Ընդամենը	
1. Չիմնական դրամագլուխ	1,000,000	—	—	—	1,000,000	—
2. Պահեստի դրամագլուխ	214,049	90	—	—	214,049	90
3. Դրամական աւանդներ՝						
ա) Պայմանաժամով	3,444,591	—	670,323	—	4,114,914	—
բ) ց՝Պահանջ	284,682	—	71,712	—	356,394	—
գ) Ընթացիկ հաշուով. հասարակ. . . .	1,388,499	75	1,198,488	15	2,586,987	90
դ) „ „ պայմանաւոր. . .	—	—	184,976	27	184,976	27
4. Թղթակիցներ՝						
ա) Նոցա հաշիւը (Loro)	14,634,063	77	—	—	14,634,063	77
բ) Բանկայի հաշիւը (Nostro)	11,540,993	13	—	—	11,540,993	13
5. Բաժինների հաշիւը կենդրոնական վարչութեան հետ	—	—	559,764	78	559,764	78
Կենդրոնական վարչութեան հաշիւը բաժինների հետ	258,132	62	—	—	258,132	62
6. Բանկայի բաժնետոմսերի անվճար կտրոնների բաշխը	5,967	42	—	—	5,967	42
7. Չվճարուած տոկոսներ աւանդների, ընթացիկ հաշիւների և այլ գործողութիւնների	97,126	69	46,972	66	144,099	35
8. Ստացուած տոկոսներ և յանձնարարականներ. .	180,537	79	106,943	99	287,481	78
9. Փոխանցիկ գումարներ.	45,469	99	25,887	53	71,357	52
Ը. Ա.	33,094,114	06	2,685,068	38	35,959,182	44

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 14 Декабря 1893 года. Տպարան Յ. Մարտիրոսեանցի Типографія И. Мартиросіанца. на Орбел. ул., д. № 1—2